

2019-09-02

Maria Sjögren

Maria Borisson Lindvall

Byggnadsnämnden

Förslag till Grönprogram för Lunds kommun

BN 2019/0364

Sammanfattning

Ett förslag på nytt Grönprogram för Lunds kommun är framtaget. Grönprogrammet ska utgöra ett sektorsprogram för kunskapsspridning och utveckling av kommunens gröna värden ur ett helhetsperspektiv samt ligga till grund för det operativa arbetet med grönstruktur och naturvård.

Vid byggnadsnämndens sammanträde 2019-05-16 beslutade byggnadsnämnden att återremittera förslaget med ett antal ändringar. Grönprogrammet är nu korrigerat enligt Byggnadsnämndens beslut.

Beslutsunderlag

Grönprogram för Lunds kommun
Handlingsplan - Bilaga 1 Grönprogram för Lunds kommun
Utvecklingskartor - Bilaga 2 Grönprogram för Lunds kommun
Samrådsredogörelse
Stadsbyggnadskontorets tjänsteskrivelse 2019-09-02

Barnkonsekvensanalys

Grönprogrammet bidrar till att skapa, bevara och utveckla barns tillgång till gröna miljöer och en hållbar utveckling.

Ärendet

Ett förslag på nytt Grönprogram för Lunds kommun är framtaget. Grönprogrammet ska utgöra ett sektorsprogram för kunskapsspridning och utveckling av kommunens gröna värden ur ett helhetsperspektiv. Det ska också ligga till grund för det operativa arbetet med grönstruktur och naturvård, vara ett viktigt underlag för kommunens planering samt i berörda delar koordineras med andra kommunala direktiv och sektordokument med bäring på miljöfrågor, exempelvis LundaEko II. Grönprogrammet har en tidshorisont på ca 10 år.

I jämförelse med nu gällande Grönstruktur- och naturvårdsprogram (2006) är föreliggande förslag ett mer kortfattat program och innehåller fler illustrationer, figurer och hänvisningar än tidigare med syftet att göra grönprogrammet mer lättillgängligt för fler läsare.

Detta grönprogram innehåller även ett försök att beskriva grönytors kvalitetsaspekter på ett mer strukturerat sätt än tidigare, bl.a. genom kvalitetsmått för parker och grönstruktur med avseende på tillgänglighet

och parkkaraktärer. Även utmaningar och fokusområden kopplat till planens mål lyfts fram på ett tydligare sätt än tidigare. I detta grönprogram finns även ett större fokus på tätorternas grönstruktur i förhållande till aktuella förtätningsambitioner.

Tekniska nämnden har 2019-05-15 godkänt förslaget till Grönprogram för Lunds kommun samt antagit Grönprogrammets bilagor under förutsättning att Grönprogrammet antas av kommunfullmäktige.

Byggnadsnämndens har 2019-05-16 beslutat att återremittera förslaget med ett antal ändringar. Tekniska förvaltningen och Stadsbyggnadskontoret har korrigerat Grönprogrammet enligt Byggnadsnämndens beslut, se nedan under rubriken *Ändringar enligt byggnadsnämndens återremiss*.

Bilagor

Till Grönprogrammet följer två bilagor: Handlingsplan - Bilaga 1 och Utvecklingskartor - Bilaga 2. Bilagorna beslutas och följs upp i tekniska nämnden och byggnadsnämnden och kommer inte att antas av kommunfullmäktige.

Handlingsplanen föreslår åtgärder av generell karaktär, i huvudsak utan geografisk position, medan utvecklingskartorna svarar på var åtgärder bör genomföras med utgångspunkt i Grönprogrammets kartmaterial och i relation till pågående planering. Utvecklingskartorna behandlar dock endast tätorterna. Genom att anta bilagorna antas en inriktning för det fortsatta arbetet med utvecklingen av grönstrukturen, och bilagorna kommer ligga som underlag för framtida planering och prioritering. Beslut om genomförande tas vid EVP, eller löpande i respektive förvaltning.

För Handlingsplan – Bilaga 1 antar respektive nämnd endast de åtgärder som de i planen utpekats vara ansvariga för.

Utvecklingskartor - Bilaga 2 har tillkommit efter samrådet och grundar sig på Grönprogrammets kartunderlag.

Bakgrund

I september 2014 föreslog tekniska nämnden och byggnadsnämnden för kommunstyrelsen att upprätta ett nytt grönprogram för Lunds kommun som uppdatering av det grönstruktur- och naturvårdsprogram som antogs av kommunfullmäktige 2006. Byggnadsnämndens och tekniska nämndens direktiv godkändes av kommunstyrelsen med tillägget att kommunstyrelsens arbetsutskott strategisk samhällsplanering utgör styrgrupp för arbetet, att en representant för kommunkontoret ingår i ledningsgruppen samt att ett färdigt förslag bör föreligga till kommunfullmäktige senast under 2016.

Uppföljning av direktiv

Enligt direktivet föreslogs programmet delas in i en inledning, en övergripande del, tätortsdel, landsbygdsdel, åtgärdsdel/handlingsplan och en underlagsdel. Detta har till största del uppnåtts med några mindre justeringar. Utöver temakapitel för tätorter och landsbygd har även biologisk mångfald fått ett eget temakapitel. Detta för att det inom detta

tema finns stora överlappningar mellan tätort och landsbygd. Kapitlet landsbygd har bytt namn till landskapet.

Den övergripande delen skulle förutom mål och strategier även innehålla en vision. Då Lunds kommun nyligen tagit fram en ny vision som gäller hela kommunen, föreslås ingen vision för Grönprogrammet. Målformuleringarna är dock av det mer visionära slaget.

I grönstruktur- och naturvårdsprogram (2006) fanns omfattande inventering och beskrivning av natur- och parkytorna (B-del). Detta underlag ingår ej i föreliggande förslag men har till stora delar uppdaterats och kommer publiceras i ett kartbaserat format. Publicering av underlaget i kartformat kan dock bli aktuellt först i samband med införande av en ny digital plattform för Lunds kommuns interna och externa karttjänster. En populärversion av programmet tas fram först efter att programmet antagits.

Organisation och finansiering

Ansvar för framtagandet av programmet har i enlighet med direktivet lösts mellan tekniska nämnden och byggnadsnämnden. Arbetets ledningsgrupp har utgjorts av stadsträdgårdsmästaren, översiktsplanechefen, planchefen samt chefen för miljöstrategiska enheten på kommunkontoret. Arbetsgruppen har bestått av tjänstepersoner från tekniska förvaltningen och stadsbyggnadskontoret, kultur- och fritidsförvaltningen samt kommunkontoret.

Under processen har en referensgrupp kallats in vid ett tillfälle, då i formen av ett dialogcafé till vilket olika intresseorganisationer bjudits in. Resultaten från dialogcaféet har arbetats in i dokumentet.

Samråd

Under våren 2018 genomfördes ett samråd och programmet skickades ut till kommuner, myndigheter, organisationer och andra berörda, sammanlagt 181 remissinstanser. Programmet gjordes tillgängligt på Lunds kommuns hemsida samt på kommunens medborgarcenter och några mötesplatser. Det inkom 38 yttranden över programmet som har arbetats in i dokumentet.

Remissinstanserna var i huvudsak nöjda med förslaget men inkom också med många värdefulla kommentarer och förslag, vilka resulterat i många mindre justeringar. Den största förändringen jämfört med samrådshandlingen är att ytterligare en bilaga, Utvecklingskartor - Bilaga 2 har lagts till.

Ändringar enligt byggnadsnämndens återremiss

Vid byggnadsnämndens sammanträde 2019-05-16 § 94 *Förslag till nytt Grönprogram för Lunds Kommun* beslutade byggnadsnämnden enligt följande:

Byggnadsnämnden beslutar

att återremittera ärendet till stadsbyggnadskontoret med följande uppdrag.

- att** avsnittet på sidan 46 om boulevardisering ska utgå,
- att** handlingsplanen innehåller något projekt där man prövar ett fördjupat medborgarengagemang,
- att** stryka stycket på sidan 65 i förslaget som börjar med "Jordbrukets påverkan på landskapet" och slutar med "samverkan med markägare och andra aktörer",
- att** kapitlet landskap lyfter in landsbygdsperspektivet tydligare, och
- att** även St Hansgården ska räknas in i St Hans Backars rekreationsområde för att utnyttja den unika verksamheten som finns där

Tekniska förvaltningen och Stadsbyggnadskontoret har korrigerat Grönprogrammet enligt Byggnadsnämndens beslut, nedan redogörs för de förändringar som gjorts.

Punkt 1. avsnittet på sidan 46 om boulevardisering ska utgå

Följande stycke:

Grönare gaturum

Ett sätt att arbeta med gröna stråk och grön förtätning är att omvandla gator med stor bildominans till gröna stadsgator. Gatorna blir gång- och cykelvänliga stråk med förhöjda rekreativa och ekologiska värden i form av exempelvis trädplanteringar eller annan grönska. Eventuellt kan också ny bebyggelse tillkomma. Denna omvandling kallas ibland för boulevardisering och syftet kan vara att förtäta staden, höja trafiksäkerheten, anpassa staden till fotgängare och cyklister och minska barriärverkan. I omvandlingen kan delar av de hårdgjorda ytorna omvandlas till grönytor som kan fylla ett rekreativt och biologiskt värde samt fördröja dagvatten i gaturummet.

Har tagits bort.

Punkt 2. handlingsplanen innehåller något projekt där man prövar ett fördjupat medborgarengagemang

Handlingsplanen har kompletterats med följande åtgärd:

Arbeta med ett fördjupat medborgarengagemang kring rekreation i grönområden, som en av flera frågor, i ÖP/FÖP-arbete.

Ansvar: BN
Tid: Löpande
Finansiering inom ram

Punkt 3. stryka stycket på sidan 65 i förslaget som börjar med "Jordbrukets påverkan på landskapet" och slutar med "samverkan med markägare och andra aktörer"

Följande stycke:

I västra delarna av kommunen dominerar åkermarken och det finns en stor utmaning i att stärka kopplingarna mellan staden Lund och det omgivande landskapet ur både ett ekologiskt och rekreativt perspektiv.

Jordbrukets påverkan på landskapet är stort och behöver hanteras, både genom att dämpa de negativa effekterna av det konventionella och storskaliga jordbruket men även genom att ersätta det med ekologiskt hållbart jordbruk. Jordbrukslandskapet är till största del privatägt och för att få till förändringar krävs samverkan med markägare och andra aktörer.

Har ändrats till följande formulering:

Runt tätorten Lund dominerar åkermarken och det finns en stor utmaning i att stärka kopplingarna mellan staden och det omgivande landskapet ur både ett ekologiskt och rekreativt perspektiv. Landsbygdens aktörer är centrala för bevarandet och utvecklingen av de gröna värdena.

För ett långsiktigt hållbart jordbruk och för att produktionen av livsmedel ska bibehållas i ett förändrat klimat måste de negativa effekterna på de nödvändiga pollinerande insekterna minska.

Punkt 4. kapitlet landskap lyfter in landsbygdsperspektivet tydligare

Följande stycke, under rubriken ett varierat jordbrukslandskap:

Stora delar av kommunens yta består av ett högproduktivt jordbrukslandskap. Kommunens målsättning är att värna den bästa jordbruksmarken mot ingrepp som försämrar möjligheterna att långsiktigt bedriva ett konkurrenskraftigt jordbruk. Avvägningar görs i första hand i översiktsplanen. Rationaliseringarna av jordbruket har bidragit till att den biologiska mångfalden i jordbrukslandskapet är hotad. Till största del utgörs jordbruksmarken av privatägd mark och där saknar kommunen rådighet, men kommunen äger också jordbruksmark som utarrenderas, denna mark är i huvudsak lokaliserad kring tätorterna.

Lunds kommun bör agera förebilder i utvecklingen genom att undersöka hur den kommunalägda jordbruksmarken ska kunna bidra till ett mer varierat jordbrukslandskap. Det kan innebära att arbeta för att utveckla sambanden mellan olika biotoper och en minskad fragmentisering av landskapet, t.ex. genom att anlägga lärkrutor. Att anlägga våtmarker för att dämpa negativa effekterna av

övergödningen är ett annat sätt att bidra till en variation och är åtgärder som redan genomförs.

Har ändrats till följande formulering och fått en ny rubrik "En levande landsbygd och ett varierat jordbrukslandskap":

En levande landsbygd, där människor kan leva och verka, är en förutsättning för att bevara flera av landskapets natur- och kulturvärden. En stor del av kommunens naturvärden är på privatägd mark och många markägare driver företag exempelvis inom jordbruk, skogsbruk och jakt och är därför viktiga aktörer i utvecklingen av landskapet. Genom att fortsätta hävda värdefulla ängs- och hagmarker är landsbygdens näringar en viktig del i bevarandet av de gröna värdena. När allt färre sysselsätts genom det mer traditionella jord- och skogsbruket finns det genom närhet till upplevelserik och tillgänglig natur även en potential att utveckla företagande kopplat till besöksnäringen.

Stora delar av kommunens yta består av ett högproduktivt jordbrukslandskap. Kommunens målsättning är att värna den bästa jordbruksmarken mot ingrepp som försämrar möjligheterna att långsiktigt bedriva ett konkurrenskraftigt jordbruk. Det är viktigt att säkerställa resurser för produktion av livsmedel för framtiden. Avvägningar görs i första hand i översiktsplanen. Rationaliseringarna av jordbruket har dock bidragit till att den biologiska mångfalden i jordbrukslandskapet är hotad. För ett långsiktigt hållbart jordbruk och för att produktionen av livsmedel ska bibehållas i ett förändrat klimat måste de negativa effekterna på de nödvändiga pollinerande insekterna minska.

Till största del utgörs jordbruksmarken av privatägd mark och där saknar kommunen rådighet. Men en del jordbruksmark, som i huvudsak är lokaliserad kring tätorterna, ägs av kommunen. Lunds kommun bör verka för att den kommunalägda jordbruksmarken bidrar till ett mer varierat jordbrukslandskap. Det kan innebära att arbeta för att utveckla sambanden mellan olika biotoper och en minskad fragmentisering av landskapet. Att anlägga våtmarker för att dämpa negativa effekterna av övergödningen är ett annat sätt att bidra till en variation och är åtgärder som redan genomförs.

Punkt 5. även St Hansgården ska räknas in i S:t Hans Backars rekreationsområde för att utnyttja den unika verksamheten som finns där

Detta är justerat, se karta 14 samt utvecklingskarta område norr.

Förvaltningens förslag till beslut

- att godkänna Grönprogram för Lunds kommun samt översända det till kommunfullmäktige för antagande.
- att anta de delar av Handlingsplan - Bilaga 1 Grönprogram för Lunds kommun som nämnden ansvarar för, under förutsättning att programmet antas av kommunfullmäktige.
- att anta Utvecklingskartor - Bilaga 2 Grönprogram för Lunds kommun som underlag för framtida planering och prioritering, under förutsättning att Grönprogrammet antas av kommunfullmäktige

STADSBYGGNADSKONTORET

Malin Sjögren
t.f. Stadsbyggnadsdirektör

Maria Borisson Lindvall
Landskapsarkitekt

Beslut expedieras till:
Kommunstyrelsen
Tekniska nämnden
Akten